

Valerij Olechnovič

Ekonomikos studentas, 23 m.

2013-07-17

Pagalčiau išaušo ilgai laukta diena, kuomet su pilna ekipiruote ir po oficialaus atsisveikinimo geležinkelio stotyje pajudėjome Sibiro link. Nuslūgus emocijoms po nuoširdžių valdžios atstovų palinkėjimų ir pasakytų šiltų žodžių, projekto „Misija Sibiras“ dalyviai pradėjo įsikūrinėti traukinio vagonė. Aš pažinojau nevisus dalyvius, tad jutau nedidelį jaudulį kalbant su bendražygiais. Raminau save tuo, kad po 2 sav. Sibire mes tapsime tikrais draugais. Ir tai atsitiko iš tikrųjų.

2013-07-18

Ryte atsikėliau anksčiau negu kiti ir pradėjau savo įprastus rytinius ritualus. Susitvarkius atsisėdau šalia lango ir pradėjau kantriai laukti bendražygių kompanijos. Mano vienatvė truko neilgai. Šalia sėdintis senukas pradėjo mandagiai klausinėti apie „Misija Sibiras“ projektą. Jis, matyt, jau nuo vakar susidomėjo mūsų kompanija. Tai buvo senyvo amžiaus Rusijos pilietis, kuris klausinėjo apie projekto tikslus ir planuojamus darbus. Atsakinėdamas į jo klausimus pasijutau it po padidinimo stiklu. Pirmąkart man teko vienam pristatinėti ekspedicijos tikslus. Šiek tiek jaudinausi, tačiau po kurio laiko pajaučiau, kokį svarbų reikalą mes planuojame atlikti. Na bet viskas dar priešakį. Kitas šios dienos įsimintinas dalykas buvo susitikimas su mūsų vadovu G. Alekna. Šiek tiek girdėjau apie jį iš praeitų ekspedicijų dalyvių, tad pagrįstai nerimavau. Tačiau susitikęs ir paspaudęs jam ranką, nusiraminau. Jis pasirodė malonių žmogumi, tačiau su specifiniu humoro jausmu. Bet tai juk tik pradžia. Iš tolimesnio bendravimo tikriausiai sudarysiu tikslesnę šio žmogaus įvaizdį.

2013-07-19

Pailsėję po kelionės Tiumenės viešbutyje, mes pagalčiau pajudėjome daryti tai, dėl ko čia atvažiavome! Pavalgę ir susikrovę daiktus, mes sėdome į vietinės savivaldybės skirtą autobusą ir pajudėjome link parduotuvės apsipirkti visais reikalingais daiktais ekspedicijai. Merginos rūpinosi maistu, vaikinai su G. Alekna išėjo pirkti įrankių ir ūkinių prekių. Kirviai, pjūklai, puodai, pirštinės – visko, ko gali prireikti Sibiro miške.

Gintautas turėjo nemažai patirties šioje veikloje, tad apsipirkimams negaišome daug laiko ir pajudėjome link savo pirmųjų ekspedicijos kapinių. Nuotaika buvo pakili, o kūną apvaldė toks

jausmas, koks būna pas žmogų, kuris su grupe važiuoja atlikti kažką svarbaus ir nesavanaudiško dalyko.

Autobuse buvo taip pat buvo lietuvių tremtinių palikuonių, kurie gyvena Tiumenėje. Jie su mielu noru nusprendė padėti. Važiavome į Kulimeso kapines, mūsų pirmasis tikslas. Už autobuso lango migdė vienodas ir gan nuobodus Sibiro peizažas – baržynai, pelkės, lygumos ir taiga.

Atvažiavus prie kapinių mes pamatėme ganėtinai liūdną vaizdą. Išvirtę medžiai ir nevaldomai augantys krūmai stipriai paveikė kapinių teritoriją. Visi supratom, jog rytoj nusimato daug darbo, tačiau tai tikrai nesumenkino mūsų moralės. Kitas dalykas buvo stovyklavietė. Apvaikščioję teritoriją mes neradome nei vienos tinkamos vietos pasistatyti palapines. Nebuvo net paprasčiausio vandens šaltinio, o uodų spiečiai

taip ir taikėsi nusiurbti visą kraują. Po neilgų diskusijų ir pasitarimų su vietiniu seniūnu, nusprendėme apsisistoti vietinėje gretimo kaimo (Aksarinskas) mokykloje. Tai buvo geras sprendimas.

2013-07-20

Po nakvynės mokyklos sporto salėje, komanda papusryčiavo ir susirinko būtiniausias įrankių kapinių tvarkymui. Rytas buvo labai šiltas ir saulėtas. Nusimatė karšta diena. Eiti iki kapinių reikėjo nedaug, todėl neužilgo atsidūrėme savo darbo vietoje. Rankos dar nelabai buvo pripratusios prie ganėtinai sunkaus fizinio darbo, todėl viskas atrodė statiškai ir neorganizuotai. Po kelių valandų, pagaliau pagavus darbinį ritmą, pasimatė pirmi rezultatai. Virtuoliai buvo supjaustyti ir krūmai buvo nupjauti. Kol dirbau, atrodė it būčiau kažkokioj nepaaiškinamoj būsenoj. Nekilo jokių minčių ir nesinorėjo nei gerti nei valgyti. Tiesiog rankos automatiškai kirto ir nešiojo nereikalingus medžius.

Šią būseną praskaidrino artėjantis lietus. Teko nutraukti darbus ir trauktis šalin nuo kapinių mokyklos link. Šis lietus atnešė gaivą ir nuplovė dienos prakaitą. Buvo tikra atgaiva.

2013-07-21

Rytas prasidėjo ganėtinai energingai. Visi žinojo kas laukia jų miške, todėl nieko nelaukdami po pusryčių išskubėjome į kapines. Dalyviai jau turėjo šio tokio įdirbio, todėl darbai ėjos kaip iš pypkės. Vietinis seniūnas atskubėjo į pagalbą su medžiagomis, kurios buvo skirtos tvorai statyti aplink mūsų atsivežtą kryžių. Su kiekvienu išneštu rąstu gerėjo nuotaika, kadangi po truputi matėsi atliktų darbų rezultatas.

Tačiau pabaigti darbus sukliudė atėjusi audra, kuri sustabdė visus darbus. Šią dieną galėjome viską užbaigti.

Diena pasibaigė pasisėdėjimu prie arbatos puodelio ir ilgais pašnekesiais. Visi dalyviai dalinosi savo emocijomis ir išgyvenimais. Buvo laimingi, nes jautėme, jog mus kažkas tai vienija. Turbūt būtent šis jausmas ir padėjo tremtiniam išgyventi. Nors negalima lyginti.. Juk mes atvažiuojame visai kitom aplinkybėm.

2013-07-22

Pabudęs ryte iškart žinojau, kas mane laukia pirmą pusdienį. Darbo kapinėse liko nedaug, tad išėjo tik vaikinai. Reikėjo pabaigti pradėtą tvorą ir sudeginti likusią medieną po valymo. Buvo gan tvanku, todėl uodai puolė labai intensyviai. Būtų labai sudėtinga dirbti be apsaugos priemonių.

Pabaigus deginimo darbus ir sukalus tvorą, prie mūsų prisijungė merginos ir po kelių bendrų nuotraukų prie kryžiaus ir sutvarkytų kapinių fone, mes pajudėjome link mokyklos, kur buvome apsisostę. Po darbų, apėmė nepakartojamas jausmas. Suvokimas to, ką tu darai ir kad tai išliks ilgam buvo išties malonus. Tas užbaigtumo jausmas skatino norą padaryti per šią misiją kuo daugiau.

Išvykus iš Aksarinsko mes vėl atvažiuojame į Tiumenę. Mus pasitiko labai svetingai ir apgyvendino sukarintoje vaikų stovykloje. Vieta nakvynei tiko kuo puikiausiai. Tik buvo nedidelis nežinomumo jausmas, kas laukia rytoj.

2013-07-23

Ryte operatyviai sukrovėme daiktus ir išvykome. Visi jau priprato, kad autobusas visad nuves į reikimą vietą, todėl ramiai laukėme kelionės pabaigos. Keliaujant iki Lebediovkos kaimo, kur laukia nemažai darbo, mes užsukome į Jaloturovską. Ten iki šiol gyvena Birutė, Lietuvos tremtinė. Prieš susitikimą visi ekspedicijos dalyviai labai jaudinosi. Ypač kai senutė pradėjo kalbėti lietuviškai. Natūralu, jog kalba buvo šiek tiek primiršta, tačiau tai nesutrukdė bendravimui. Birutė buvo ištremita kartu su šeima būdama tik vaikas, tačiau Sibire ištekėjo už lietuvio, todėl tai padėjo išsaugoti savo nacionalinį identitetą. Klausant Birutės istorijos, galvojau, kad tai tik viena istorija iš daugelių, kurių buvo tūkstančiai. Tačiau girdint viską gyvai tavo percepcija labai keičiasi. Tampi artimesnis tam žmogui ir atsiranda natūrali užuojauta, kurios kartais taip trūksta.

Atsisveikinus su Birute, pajudėjom link Novyj Tap kaimo. Pasak G. Alekno užrašus, ten gyveno nemažai lietuvių. Ten susitikome su vietiniu seniūnu ir labai mielu senuku Vladimiru. Jie papasakojo kaimo istoriją ir parodė vietas, kur gyveno lietuviai. Buvo matyti, jog tremtiniai čia paliko nemažai. Sena mokyklos sporto salė, namai ir ūkiniai pastatai buvo labai tvarkingai pastatyti, o vietinių atsiliepimai apie lietuvius buvo tik teigiami. Tremtiniai buvo apibūdinti kaip labai darbštūs ir sąžiningi žmonės. Vėliau mes nuvažiavome iki vietinių kapinių, kur matėme lietuviškus kapus. Jie buvo seni ir neprižiūrėti, tačiau savo laiku buvo labai dailūs.

Nusprendėme nakvoti palapinėse, todėl dieną užbaigėme beržų miškelyje šalia purvino upelio. Vieta buvo labai graži, tačiau viską gadino uodai. Nors upelis buvo gan purvinas, tačiau patys drąsiausi nepabūgo išsimaudyti. Vakarą pasibaigė su vakariene prie laužo.

2013-07-24

Prabudę ryte nedelsiant pradėjom ruošti daiktus. Laukė kelionė į galutinį tašką – Lebediovką. Susėdus į autobusą prasidėjo eilinė diena Sibire keliaujant per jo platumas. Po ganėtinai ilgo kelio mes atvažiavome į savo šios dienos galutinį tašką. Tai buvo gan didelis kaimas, kur po susitikimo su seniūnų, mus apgyvendino vietos mokykloje. Įsikūrus, mums liko laisvas vakaras, todėl ekspedicijos dalyviai nusprendė sužaist tinklinį su vietiniais. Tačiau aš ir G. Alekna nusprendėm apsižvalgyti ir patikrinti kapines, kur dirbsime artimiausias dienas.

Mus iškart perspėjo, jog kapinės yra gan toli, o kelias labai drėgnas ir su paprasta mašina nepravažiuojamas. Seniūnas pasiūlė važiuoti su administracijos džipu ir vairuotoju. Mes sutikome ir padėkoję patraukėme link buvusio Verch kamenkos kaimo ir jo kapinių. Po 14 km per labai drėgną ir

sudėtingą kelią mes pasiekėme buvusią gyvenvietę. Iš jos nieko neliko. Kasant karjerą, susidarė dirbtiniai ežerai, kurie paslėpė bet kokius gyvenimo pėdsakus. Bijojome, jog tas pats galėjo atsitikti ir su kapinėm.

Atvažiavus iki numatomos kapinių vietos, mes jų neradome. Tai buvo tiesiog miškas. Nusprendėme apsižvalgyti, tad sustoję į vieną eilę, pradėjom šukuot mišką. Supuvusius ir gulinčius antkapius pamatėme tik atsidūrę pačiame kapinių centre. Buvo matyti, kaip stipriai susijaudino G. Alekna. Ir ne be pagrindo – vaizdas buvo išties kraupus. 10 m. nuo kapinių buvo kasomas karjeras, tad tikėtina, kad po kurio laiko technika pasiglemžtu ir jas. Po neseniai praėjusio uragano, buvo suversti medžiai ant kapų, kas turėtų apsunkinti tvarkymo darbus. Tapo aišku, jog be sunkiosios technikos čia neapsieiti.

Grįžus, prasidėjo derybos su kaimo seniūnų. Jis sutiko skirti traktorių su vairuotoju miško tvarkymui, benzininį pjūklą bei transporto gabenti misijos dalyvius iki darbo vietos. Prisimenant praeitas kapines, tai turėtų žymiai palengvinti visą darbą.

2013-07-25

Ekspedicijos dalyviai po savaitės Sibire jau buvo susidraugavę ir atsirado tam tikras režimas, kuris padėjo dirbti ir veiki efektyviau. Rytas prasidėjo nuo pusryčių ir eiliniu įrankių surinkimu. Atvažiavus mūsų transportui, dideliame sunkvežimiu „Ural“, visi sulipome į jo priekabą ir pajudėjome kapinių link. Buvo tikrai smagu važiuoti atviroje priekaboje, nekasdienis įvykis.

Atvažiavus į vietą, visi dalyviai gavo panašų šoką, kokį patyriau aš vakar. Po apsižvalgymų bei darbų mąsto įvertinimo, kibome tvarkyti kapines. Su sunkiosios technikos bei benzininio pjūklo pagalba, darbai vyko labai sklandžiai. Dienos pabaigoje visi galėjome matyti rezultatą. Nuveikėm daugiau nei tikėjomės, todėl buvome labai patenkinti. Darbus užbaigėm bendrom maudynėm prie ežero. Nuplovę prakaitą atsigavome, kas žymiai pagerino kelionę sunkvežimio priekaboje.

2013-07-26

Dirbant vienodą darbą toje pačioje vietoje dienos pradeda atrodyti vienodomis. Taip buvo su praeitomis kapinėmis. Ryte su medžiagom tvorai patraukėme link kapinių. Buvo planuota aptverti 150 m perimetrą, kas yra nemažai. Atvažiavus ir išsikrovus, pradėjome dirbti. Karštis ir uodai sunkino darbo sąlygas, tačiau po kurio laiko jau buvo girdimas lėtas, bet pastovus tvoros statymo garsas. Trūko įrankių ir patirties statant tokio ilgio tvorą, todėl visas procesas ganėtinai užtruko. Pavyko aptverti tik trečdalį teritorijos, kas tikrai turėjo poveikį komandos moralei.

Vakare apsilankėme pas vietinį lietuvį Juozą. Tai buvo prastai girdintis senukas, kuris neiškarto suprato, kas mes tokie. Jis jau seniai pamiršo lietuvių kalbą, o rusų kalbos diktija buvo labai prasta. Net gerai mokant rusų, buvo sunkoka su juo bendrauti.

2013-07-27

Po vakarykštės dienos patirties, nusprendėme šiek tiek pakeisti darbų atlikimo strategiją. Buvo nupirka daugiau įrankių ir pasidalinta į kelias komandas, kurios turėjo savo užduotys. Juokaudami mes komandas vadinome „cechais“ ir „brigadomis“. Pas mus buvo duobkasių brigada, lentų pjovimo

cechas, apdegimo cechas, lentų kalimo brigada bei kryžiaus gamybos meistrai. Jumoras tikrai padėjo dirbti, todėl nusprendėme per vieną dieną pabaigti visus darbus.

Nors diena prasidėjo su lietumi, tačiau ryžto mums netrūko. Mūsų pačių nuostabai, darbai ėjos labai sklandžiai, tad ganėtinai greitai priėjo laikas pagrindiniam darbui – kryžiaus statymui. Jis buvo ganėtinai didelis, todėl prirėkė visų pagalbos. Keliant kryžių, kilo nemažai teigiamų emocijų. Jautėsi darbo užbaigtumas.

Užbaigus darbus teko skubėti namo, nes dangus nežadėjo nieko gero. Kaupėsi audros debesys. Po kolektyvinių nuotraukų pajudėjome mokyklos link, kur mūsų nuostabai, laukė šventinė vakarienė. Visą vakarą galvojau, kiek laiko prastovės mūsų kryžius. Kiek pokyčių mes atnešėme šiai vietai.

2013-07-28

Turėjom laisvą pusdienį autobuso belaukiant, todėl nusprendėm apsilankyti Lebediovkos kapinėse. Po neilgų apsidairymų radom lietuviškus metalinius kryžius su Gediminaičių stulpais. Jie buvo užversti šiukšlėmis, todėl atrodė klaidiniai. Buvo nuspręsta juos atstatyti. Darbams trukdė masyvus pamatai, tačiau po kurio laiko kryžius buvo atkastas ir išlygintas. Nuotaika buvo panaši kaip vakar įkasinėjant savos gamybos kryžių.

Atsisveikinus su Lebediovka, pajudėjom Tiumenės link. Ten ir turėjo baigtis mūsų ekspedicija. Pakeliui užsukome pas Birutę į Jaloturovską. Šįkart pabendravome ilgiau, todėl emocinis krūvis buvo žymiai didesnis. Galima buvo pastebėti senutės tėvynės ilgesį bei norą ten sugrįžti. Sentimentai išties paliko emocinių nuosėdų mano širdyje.

Tiumenėje apsigyvenome Dziudo sporto komplekse. Svetinga savivaldybė tikrai dėl mūsų stengėsi ir tai buvo matyti.

2013-07-29/07-30/07-31

Šios trys dienos susiliejo į vieną, kadangi buvo skirtos susipažinimui su miestu. Visi laukė grįžimo namo todėl aplinkos statika varė iš proto. Tiumenė yra labai gražus miestas ir tikrai malonu buvo jį aplankyti, tačiau namų ilgesys ėmė viršyti, todėl visi nekantriai laukėme savo skrydžio.